

یادداشت

نامه‌ای به رئیس‌جمهور آینده

در باب فقدان سیاست‌های مهاجرتی

زینب نصیری

مددکار اجتماعی و مدیرکل سابق سلامت شهرداری

خانم با آقای رئیس‌جمهور بر اساس آمار سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۵، بیش از ۱۹۵ میلیون نفر مهاجر بین‌المللی وجود داشته است. در حقیقت از هر ۱۳۳ نفر بر روی کره زمین، یک نفر مهاجر است! و مهاجرت پدیده‌ای اجتناب‌ناپذیر در تمامی کشورها تلقی می‌شود. بر اساس نظرسنجی مؤسسه گالوپ در سال ۲۰۰۹، در ۱۳۵ کشور جهان، حدود ۷۰۰ میلیون نفر در سرتاسر جهان خواستار مهاجرت به کشور دیگری بودند. این در حالی است که فوارغ از دلایل مهاجرت، معمولاً میزان مخالفت ساکنان جوامع میزبان بیش از حمایت آنها از جمعیت مهاجر است و وجود سیاست‌های مهاجرتی شفاف که از سوبیی مبتنی بر تحقق حقوق انسانی و نگاه بشردوستانه بوده و از سوی دیگر با پیش‌بینی سازوکارهای لازم، زمینه کاهش نگرانی و جانش‌های شهروندان را فراهم کند، ضروری به نظر می‌رسد. سیاست‌های که معمولاً در راستای اثرگذاری بر میزان، منشأ و ترکیب جریان‌های مهاجرتی اعمال شده و زمینه بهره‌گیری از فرصت‌های پذیرش مهاجر و کاهش پیامدهای منفی آن را فراهم می‌کنند.

آقا یا خانم رئیس‌جمهور!

ایران یکی از مهم‌ترین کشورهای پذیرای مهاجران و پناهندگان افغانستانی است. طبق آخرین سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵، تعداد مهاجران افغانستانی یک میلیون و ۵۸۳هزار و ۹۷۹ نفر اعلام شده است که اگرچه مشخص نیست این آمار مهاجران غیرقانونی را نیز شامل شده یا خیر، اما مشخص است که مهاجران افغانستانی رتبه یک جمعیت مهاجر ایران را به خود اختصاص داده‌اند و پس از آن بیشترین تعداد مهاجران را جمعیت متعلق به کشورهای عراق، پاکستان، جمهوری آذربایجان، ترکمنستان، ارمنستان و ترکیه تشکیل می‌دهند. این در حالی است که معضل مهاجرت‌های قانونسی و فقدان قوانین مهاجرتی شفاف و پاسخ‌گو به نیازهای کشور، یکی از مسائل اجتماعی مهم در دهه‌های اخیر تلقی می‌شود.

ما مددکاران اجتماعی بارها شاهد فقدان سیاست‌های مراقبتی و حمایتی از کودکان اتباع دارای معلولیت، بیمار ….. بوده‌ایم که همه سازمان‌ها از پذیرش مسئولیت در قبال آنها شانه خالی می‌کنند. ما مددکاران اجتماعی بارها شاهد فقدان دسترسی اتباع به شبکه‌های رسمی اقتصادی کشور و عدم امکان دسترسی آنها به امکانات و تسهیلات شهری مثل خدمات بانکی و بهداشتی بوده‌ایم که راه‌حلی جز سوق دادن این افراد به سمت راهکارهای غیرقانونی برای آن نمی‌توان متصور بود. در شرایط نبود سیاست‌گذاری فعالانه، مهاجرت‌های غیرقانونی پیامدی جز گسترش حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیررسمی، فقر و افزایش انواع مسائل اجتماعی به دنبال ندارد. حضور مهاجران در مشاغل دشوار، با دستمزدهای پایین، در شرایط بسیار بد و غیراستاندارد و بهره‌گیری از کودکان زیر ۱۸ سال در این مشاغل، نتیجه نداشتن سیاست‌گذاری مؤثری است که از سوبیی شرایط غیرانسانی را برای مهاجران فراهم کرده و از سوی دیگر با کاهش دستمزد، به نفع کارفرمایان و به ضرر کارگر غیرماهر ایرانی است. پذیرش مهاجران ذاتا خوب یا بد نیست، بلکه بستگی به زیرساخت، زمینه و سیاست‌هایی دارد که آن را شکل می‌دهد و ضمن بهره‌گیری از فرصت‌های آن موجب کاهش اثرات و پیامدهای منفی ناشی از آن می‌شود. فارغ از رویکردهای مختلف دولت‌ها به پدیده مهاجرت، به نظر می‌رسد در تمامی کشورها، حاکمیت، بازنگر اصلی در تدوین سیاست‌های مرتبط با مهاجرت است. سیاست‌گذاری در این حوزه تا آنجایی اهمیت دارد که شاخص (Index Migration Integration Policy) که معیاری بین‌المللی است، سیاست‌های حمایتی یا سلبی کشورها را در مواجهه با مهاجران ارزیابی کرده و میزان دسترسی مهاجران به مراقبت‌های بهداشتی، قوانین شهروندی، سیاست‌های ضدتبعیض، سیاست‌های آموزشی چندفرهنگی و… را گزارش می‌کند.

سخن آخر

در شرایط فقدان سیاست‌گذاری فعالانه در حوزه مهاجرت، نه‌تنها شهروندان از حضور مهاجران احساس ناراضیتی و عدم امنیت دارند، بلکه مهاجران نیز با انواع نابرابری‌ها و فقدان دسترسی به منابع و امکاناتی روبه‌رو هستند که نه‌تنها حقوق اولیه و انسانی آنها را دستخوش چالش می‌کند، بلکه در پاره‌ای شرایط موجبات سوق‌دادن آنها به انواع نابهنجاری‌های اجتماعی را فراهم می‌کند. در چنین شرایطی، به جای آنکه با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درست از فرصت حضور مهاجران به نفع توسعه کشور استفاده شود، انواع نگرانی‌ها، بستری را برای عدم پذیرش آنها از سوی شهروندان فراهم می‌آورد. بنابراین انتظار می‌رود ضمن توجه به دلایل و پیامدهای جریان‌های ورودی و خروجی مهاجران به و از کشور، ضمن اتخاذ سیاست‌های مهاجرتی فعال در راستای سازمان‌دهی مهاجرت‌های قانونی مبتنی بر نیاز بازار کار و ویژگی‌های جمعیتی کشور، با ایجاد ظرفیت‌های دولتی‌متبک و تقویت روابط سیاسی و فرهنگی با کشورهای مهاجرفرست، زمینه کنترل مهاجرت‌های غیرقانونی فراهم شده و به این وضعیت بی‌سامان، پرابهام و بدون توجه به حرمت، کرامت و حقوق انسانی آحاد مردم پایان داده شود.

اللّٰهُ وَاٰلِهٖ اَنْبِیَآءُ رَاجِعُونَ

از شمار دو چشم یک تن کم وز شمار خرد هزاران بیش
با نهایت تأسف و تکر درگذشت خیر نیک اندیش مدرسه ساز و خیر سلامت

زنده یاد سید مرتضی میرباقری

از محبین اهل بیت (ع) عضو هیأت اماناء و از بنیانگذاران مجمع خیرین مدرسه ساز استان فارس و مجمع خیرین سلامت استان پهناور فارس و اصفهان و فعال عرصه ی ساخت مراکز بیمارستانی و درمانی را خدمت فرزند بزرگوار شان جناب آقای دکتر سید محمد علی میرباقری رئیس مجمع خیرین مدرسه ساز استان فارس و رییس کارگروه بی الملل و خانواده ی محترم و سایر بازماندگان تسلیت عرض نموده از خداوند منان جهت شادی روح آن مرحوم غفران واسعه و علو درجات و برای خانواده محترم صبر و اجر آرزومندیم.
بدون تردید ما حاصل تلاش این سید جلیل القدر که ساخت و احداث چندین آموزشگاه برای فرزندان این آب و خاک و تلاش در راستای اعتلای فرهنگ مدرسه سازی در استان پهناور فارس بوده و از تلاشگران در توسعه ی مراکز درمانی و فضاهای فرهنگی- تربیتی مذهبی دارالقرآن، مسجد و حسینیه از جمله حسینیه ی امام جعفر صادق (ع) دارالقرآن حضرت علی ابن ابی طالب (ع) و مهد کودک حضرت علی اصغر (ع) سالن آمفی تئاتر ولی عصر (عج) کتابخانه ی خدیجه کبری (س) کانون فرهنگی و مذهبی شهید حسین میرباقری بوده است به عنوان باقیات الصالحات و ذخیره ی ارزشمند معنوی در کارنامه ی عمر پربرکتشان به یادگار خواهد ماند.
روح بلندشان در جوار رحمت الهی در آرامش ابدی باد.

اداره کل آموزش و پرورش استان فارس

اداره کل نوسازی توسعه و تجهیز مدارس استان فارس

مجمع خیرین مدرسه ساز استان فارس

عکس از داخل حصارای ایران

امتحانات نهایی بی‌یال و دم و اشکم

گزارش «شرق» از امتحانات نهایی امسال؛ از سوّالات مبهم با چند پاسخ تا آسیب‌شناسی مشکلات جاری

مریم لطفی

خبرنگار گروه جامعه

۹۸ گناهش بزرگ‌تر از منفعتش است. اما طبق متن پاراگراف دوم که در کلید هم ذکر شده بارم کمتری دارد و باید قسمت اول که در کلید گفته خاوند نصیحتگر حقیقی است و… حذف شود. چون دلیل حرام‌شمردن نیست ویژگی حکم‌کننده است، نه دلیل حکم». البته درباره کلید سوّالات ۲۲ و ۲۶ این درس در پایه دوازدهم هم شبهات یا به تعبیر دقیق‌تر نکاتی مطرح است که البته برای جلوگیری از تفصیل، از طرح جزئیات آن در این گزارش پرهیز می‌شود.

درخواست مداخله دبیرخانه‌کشوری برخی دروس

این اعتراضات و شبهات فقط مربوط به درس دین و زندگی نیست و دانش‌آموزان و والدین آنها خواستار تجدید در پاسخ‌نامه درس هندسه پایه دوازدهم هم هستند. جمعی از اولیای دوازدهم در نامه‌ای که در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرده‌اند، مدعی شده‌اند که دبیرخانه درس دین و زندگی رکورد اشتباه در ارائه پاسخ‌نامه را شکسته است. آنها گفته‌اند: «با توجه به اهمیت درس دین و زندگی و ضریب بالای این درس در تراز سؤوابق تحصیلی داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها، انتظار می‌رفت در طراحی شفاف سوّالات که در راهنمای اولیه طراحی سوّالات آمده است و ارائه کلید تصحیح دقیق، اهتمام ویژه‌ای به کار می‌رفت. همچنین انتظار بر این بود که سوّالات بدون اینکه دانش‌آموز را به خطا بیندازد طرح یا در اصلاح پاسخ‌نامه دقت بیشتری می‌شد». آنها خطاب به وزیر آموزش و پرورش گفته‌اند دانش‌آموزان کجا دادخواهی کنند و به کجا پناه ببرند؟

جمعی دیگر از اولیای دانش‌آموزان هم خواستار ورود دبیرخانه درس ریاضی هستند و معتقدند پاسخ‌نامه درس هندسه دوازدهم هم به تجدیدنظر نیاز دارد؛ «علیرغم تأکید تمامی روش‌های جدید آموزشی دنیا و کشور و همچنین سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای بستر مناسب خلاقیت و شکوفایی استعدادهای دانش‌آموزان، متأسفانه در پاسخ‌نامه و کلیدهای امتحانات نهایی دروسی مثل ریاضی، هندسه، شیمی، فیزیک، گسسته و حسابان مشاهده می‌شود که برای سوّالی، یک، دو و حتی سه راه‌حل پیشنهاد شده است. ولی همگی کارشناسان اذعان دارند ممکن است یک مسئله بیش از اینها راه‌حل داشته باشد و طراح آنها را در نظر نگرفته باشد». این والدین توضیح داده‌اند: «به عنوان مثال، در آزمون اخیر هندسه پایه دوازدهم که آزمونی دشوار و زمان‌بر بود، در سؤال آخر که به زعم برخی سوّالی مشابه سوّالات کنکور بود، علاوه بر راه‌حل‌های پیشنهادی دبیرخانه، راه‌حل‌های خلاقانه دیگری وجود دارد که در کتاب درسی هم موجود است و به جواب درست می‌رسد. بنابراین لطفاً در این گونه دروس در کلید تصحیح برای مصحح که خود احتمالاً دبیری زبده و حاذق است، محدودیتی قائل نشده و تمامی راه‌حل‌های یک سؤال که در کتاب درسی مطرح شده و به جواب درست می‌رسد را قبول کنید تا حق دانش‌آموزان خلاق و نوآور نادیده گرفته نشده و از ادامه راه دل‌سرد نشوند».

شبهات درباره امتحان نهایی درس زیست‌شناسی پایه دهم تجربی هم به همین منوال است. به گفته والدین، «طبق فایلی که آموزش و پرورش منتشر کرده، طرح سوّالی که پاسخ آنها وابسته به حفظ‌کردن قید باشد، ممنوع است. ولی متأسفانه دو سؤال از بخش صحیح و غلط مربوط به حفظ قید است (بخش پ و ج؛ هر دو آنها عبارات غلط بودند که تکه نادرست‌شان مربوط به وجود کلمه «همه» است». آنها نیز از دبیرخانه‌کشوری درس زیست‌شناسی خواسته‌اند به موضوع ورود پیدا کند تا حقی از دانش‌آموزان ضایع نشود.

حاشیه‌هایی که نوُرَعلی نور بودند

اما مشکلات دانش‌آموزان در امتحانات نهایی امسال به موارد گفته‌شده محدود نبود. نقش حواشی برخی حوزه‌های امتحانی هم در افزایش استرس دانش‌آموزان انکارناشدنی است. مسائل ریز و درشتی که البته محدود به امسال نیست، مثلاً خرابی کولر حوزه‌های امتحانی به ویژه در شهرهای گرم و کوبیری که می‌تواند آنها را دچار کلافگی و حتی گرم‌زدگی کند یا نداشتن سالن‌هایی با تهویه مناسب، سایلنت نبودن تلفن همراه مراقبان، رسیدن مداوم پیام یا زنگ خوردن تلفن برخی از آنها. حتی پاسخ‌گویی آنها به تلفن در حین مراقبت از امتحان، پایین‌بودن کیفیت برگه‌های امتحانی در برخی حوزه‌ها و بی‌اطلاعی مراقبان از جزئیات سوّالات، یکی از والدین می‌گوید: «وقتی مراقبان حوزه اطلاعات کامل ندارند، چرا درباره سوّالات نظر می‌دهند. در امتحان شیمی

نخواه‌ای یک هافبک چپ

سفیدشویی قاتل در افعی تهران چاقوی قیصر غلاف نمی‌شود!

سحرطلوعی

– «چرا اطلاعات من رو بهشون (پلیس) ندادی؟» - «چون من به افعی تهران حق می‌دم!»

آنها که مجموعه شبکه خانگی افعی تهران را در ایسن روزها بیگیری کرده‌اند، ماجرای این دیالوگ را می‌دانند و آنها که در جریان نیستند بدانند این دیالوگ میان افعی تهران و تریایست با همسان روان‌درمانگر او ردوبدل شده است؛ مکالمه‌ای مهم و غافلگیرکننده میان قاتلی سریالی و روان‌درمانگر او. قاتلی که جان تعدادی از کودک‌آزارهای تهران را گرفته است، اما این شخص در زندگی روزمره‌اش منتقد سینماست، تحلیل فیلم درس می‌دهد، می‌خواهد پیش از ۵۰سالگی خود بالاخره نخستین فیلمش را بسازد؛ در زندگی مشترکش دچار تلاطم و شکست شده است، دور از فرزندش زندگی می‌کند و… و مهم‌تر اینکه او خود در کودکی آسیب و آزار دیده است. بار دیگر دیالوگ را مسرور می‌کنیم و روی حرف تریایست افعی تهران می‌مانم؛ جایی که روان‌درمانگر پس از اینکه به یقین رسیده مراجعش قاتل سریالی است، به او حق می‌دهد و افعی تهران را شایسته بازگشت به جمع خانواده و اجتماع می‌داند، بدون آنکه او تاوان قتل‌هایی را که مرتکب شده است، پس بدهد. شاید برای یک سریال همین که مجرم با متهم به قتل در دوگانه پلیس و مجرم گیر نیفتاده و درگیر پایان بندی کلیشه‌ای نشده است، جالب باشد، اما این اتفاق روز دیگری هم دارد، یک شهروند خود را در قامت قاضی، دادستان، پلیس و مجری حکم دیده و با پنهان‌کاری یک تریایست از تبعات اقدامش در امان مانده است، نگران‌کننده نیست؟ اینکه فردی به تشخیص خود تعدادی را که مرتکب خطا شده‌اند، به عقوبت برساند و لایق مجازات مرگ بداند، یادآور قیصر نیست؟ مرید که برای اجرای عدالت چاقو دست می‌گیرد و راه می‌افتد در شهر و انتقام خون عزیزش را از عامل تجاوز می‌گیرد، بی‌توجه به مراجع قانونی و مسئول. این اتفاق نگران‌کننده‌تر می‌شود وقتی تریایست که نمد تعقل و منطق است، قاتل را نه‌فقط در زندان خود محرم می‌کند، بلکه حق می‌دهد او از چشم قانون پنهان بماند و به زیست روزمره ادامه دهد. به عبارت بهتر و دقیق‌تر، تریایست ایده قیصر را تأیید می‌کند. قیصری که قشر روشنفکر با آن کنار نیامده و این شخصیت را همواره ضد جامعه مدرن شهری معرفی کرده است؛ قیصری که از او به‌عنوان شخصیتی واپس‌گرا یاد شده است. وقتی تریایست با موضوع قتل و قاتل به راحتی کنار می‌آید و حتی به نوعی خود را شریک جرم او می‌کند، می‌تواند در ذهن خود محکمه تشکیل دهد، حکم براند و خود مجری حکم خود باشد.

ما می‌دانیم بخشی از پنهان‌کاری تریایست برخاسته از روابط عاطفی میان او و افعی تهران است، اما این را هم می‌دانیم که او به افعی تهران بابت کم‌کردن شرر تعدادی کودک‌آزار، حق داده است. ما در عالم واقع سعید حنایی را داریم. پیش از شخصیت سریالی آرمان بیانی/ افعی تهران، شهروندی در مشهد به نام سعید حنایی درون ذهن خود محکمه‌های برپا کرد و به این نتیجه رسید این زنان را شناسایی کرد و به شیوه خود به قتل رساند. او معتقد بود بی‌توجه به پلیس و نهاد قضائی، شخص خود باید اقدام و جامعه را از آنگ پناه کند. او قتل زنان روسپی را تکلیف خود می‌دانست. با اینکه خانواده حنایی و تعدادی دیگر که احساس تکلیف کرده بودند، از اقدام او حمایت کردند، در نهایت قاتل زنان روسپی شناسایی و مجازات شد. اما در سریال افعی تهران همراهی شخصیتی مثل یک تریایست با قاتل عجیب است. بله؛ ما با سریال طرف هستیم و نه در واقعیت، اما نمی‌شود از کنار تأثیر یک مجموعه پرخطاب بر بینندگان گذشت. قاتل در موضوع کودک‌آزاری به ویژه وقتی درون خانواده رخ دهد، ایراد دارد و عدالت محقق نمی‌شود، اما در نهایت قاتل، قاتل است. مسئله جلوگیری از بروز پدیده قیصر یا سعید حنایی یا قتل‌های محفلی کرمان و… است. دست‌کم اینکه سفیدشویی قاتل با طرح شخصیتی باهوش، جذاب، روشنفکر و دوست‌داشتنی از او، بیش از هر چیز هیمنه مفهوم قتل را به سخره می‌گیرد؛ آن‌هم در جامعه‌ای که چاقوی قیصر به‌راحتی غلاف نمی‌شود.